

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε΄ ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 296 /2021

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Θεολογία Γναρδέλλη, Σύμβουλο, και τα μέλη Μαρία Ζέρβα και Αντώνιο Φρούντα, Παρέδρους.

Συνήλθε στις 24.5.2021, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα της διαδικασίας σύναψης προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Πεδιάδας Μόρνου, με αντικείμενο την υλοποίηση του έργου «Συμπληρωματικές παρεμβάσεις και εργασίες ολοκλήρωσης των έργων άρδευσης πεδιάδας Μόρνου», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 6.500.000,00 ευρώ, με Φ.Π.Α.. Ο φάκελος με τα στοιχεία της οποίας υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 19.5.2021 (αριθ. πρωτ. ΕΛΣυν 24895), με το Α.Π. (οικ.) 100644/1076/18.5.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της άνω Περιφέρειας.

Άκουσε την εισήγηση της Παρέδρου Μαρίας Ζέρβα.

Σκέφθηκε κατά τον νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Το σχέδιο της ως άνω προγραμματικής σύμβασης παραδεκτώς εισάγεται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 324 του ν.4700/2020 (Α΄ 127) και του άρθρου 100 παρ. 1 του ν.3852/2010 (Α΄ 87). Ειδικότερα, κύριος του έργου «Συμπληρωματικές παρεμβάσεις και εργασίες ολοκλήρωσης των έργων άρδευσης πεδιάδας Μόρνου» είναι η υπαγόμενη στην κατηγορία των οργανισμών κοινής ωφέλειας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα [άρθρο 12 παρ. 1 του ν.δ.3881/1958 (Α΄ 181), όπως ισχύει], γεωργική συνεταιριστική οργάνωση αναγκαστικής μορφής (βλ. και παρ. 2 του άρθρου 6 του ν.414/1976 Α΄ 212) «Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Πεδιάδας Μόρνου», που ιδρύθηκε, βάσει του άρθρου 12 παρ. 1 του ν.δ.3881/1958, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου [άρθρο 1 του ν.δ.1218/1972 (Α΄ 133), σχετ. η 1810/10.3.1982 απόφαση έγκρισης του Καταστατικού του ως άνω ΤΟΕΒ του Νομάρχη Φωκίδας], έχει ως

αντικείμενο τη διαχείριση (διοίκηση, λειτουργία και συντήρηση) των εγγειοβελτιωτικών έργων της περιοχής αρμοδιότητάς του, εποπτεύεται πλέον από την οικεία Περιφέρεια, η οποία ασκεί τον διοικητικό, τεχνικό και διαχειριστικό - οικονομικό έλεγχο του αντικειμένου του, ενώ είναι αρμόδια για τη συγχώνευση και την κατάργησή του (βλ. άρθρο 186 περ. II Β β 15 ε του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 46 του ν.4456/2017, Α' 24). Επομένως, ο ανωτέρω ΤΟΕΒ εμπίπτει στην έννοια του δημοσίου φορέα του άρθρου 12 του ν.4412/2016 και άρα δύναται να συνάπτει προγραμματική σύμβαση του άρθρου 100 παρ. 1 του ν.3852/2010 με την προαναφερόμενη Περιφέρεια (πρβλ. Πράξη 8/2012 του Κλιμακίου τούτου και ΣτΕ 4372/2011, 1486/2007, ως προς την υπαγωγή των ΤΟΕΒ στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα, λόγω της ανατεθειμένης σ' αυτούς από τον νόμο άσκησης υπηρεσίας δημόσιου χαρακτήρα, αφού έχουν ως κύριο σκοπό τη διοίκηση και τη ρύθμιση της χρήσης των υδάτων από τα αγροτικά ακίνητα, και επίσης πρβλ. Πράξη 517/2020 του παρόντος Κλιμακίου).

2. Με τις διατάξεις του άρθρου 100 του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), όπως ισχύει, θεσμοθετείται η συνεργασία μεταξύ δημόσιων φορέων, βάσει «προγραμματικής σύμβασης» και καθορίζεται, στην παράγραφο 2 του ανωτέρω άρθρου, το ελάχιστο αναγκαίο περιεχόμενο κάθε προγραμματικής σύμβασης, ούτως ώστε από αυτήν να παράγεται πραγματική και όχι κατ' επίφαση δέσμευση των μερών και να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεσή της. Σύμφωνα δε με το άρθρο 12 παρ. 4 και 6 του ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), οι ως άνω προγραμματικές συμβάσεις, όταν πράγματι αφορούν στη συνεργασία μεταξύ δημόσιων φορέων, με σκοπό, διά της συνένωσης των μέσων που διαθέτει ο καθένας από αυτούς, την από κοινού εκτέλεση της δημόσιας αποστολής τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου, που ρυθμίζει τις διαδικασίες ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων. Εξάλλου, στο καθοριζόμενο, με τη μνημονευθείσα ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν.3852/2010, ελάχιστο αναγκαίο περιεχόμενο των προγραμματικών συμβάσεων περιλαμβάνονται: α) το αντικείμενο της σύμβασης, το συγκεκριμένο δηλαδή έργο που θα κατασκευαστεί, καθώς και ο σκοπός, για τον οποίο το έργο αυτό θα κατασκευαστεί, β) ο προϋπολογισμός της σύμβασης και οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις, γ) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, δ) η διάρκεια της σύμβασης και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής της, ε) το όργανο

παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του και στ) οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της σύμβασης.

3. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:.

3.1. Η σύναψη της ελεγχόμενης προγραμματικής σύμβασης έχει εγκριθεί με τις 620/2021 σε Ορθή Επανάληψη (ΑΔΑ: 61ΨΤ7ΛΗ-9Ξ1) και 4/19.4.2021 (ΑΔΑ:ΨΣΜΠΩΛΕ-2Σ9) αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΟΕΒ Πεδιάδας Μόρνου, αντίστοιχα.

3.2. Αντικείμενό της είναι, σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτής, η συνεργασία μεταξύ των ανωτέρω φορέων, προκειμένου να υλοποιηθεί το προαναφερόμενο έργο που αποσκοπεί στην άρδευση της Πεδιάδας Μόρνου και περιλαμβάνει οκτώ (8) ξεχωριστά δίκτυα άρδευσης που ανήκουν σε αντίστοιχους τομείς άρδευσης, με χαρακτηριστικά, τα οποία αναλυτικότερα αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο και στην οικεία μελέτη. Το επίμαχο έργο, σύμφωνα με το άρθρο 3 της ελεγχόμενης προγραμματικής σύμβασης, χωροθετείται εντός των ορίων των Τ.Κ. Μανάγουλης και Μαλαμάτων του Δήμου Δωρίδος της Π.Ε. Φωκίδας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

3.3. Στο άρθρο 4 του ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης ορίζεται ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται, σύμφωνα με την τεχνοοικονομική μελέτη, στο ποσό των 6.500.000,00 ευρώ, με Φ.Π.Α., χρηματοδοτείται δε από πιστώσεις της ως άνω Περιφέρειας (ΣΑΕΠ066 με κωδικό αριθμό 2018ΕΠ06600055, βλ. συναφώς και το άρθρο 2 του σχεδίου). Στο δε άρθρο 5 προβλέπεται ότι το έργο θα δημοπρατηθεί από την Περιφέρεια και, ειδικότερα, από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (φορέας υλοποίησης) και θα εκτελεστεί από το Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος της ίδιας Υπηρεσίας. Μετά την οριστική παραλαβή και τη διοικητική παραλαβή του έργου, ο ΤΟΕΒ Πεδιάδας Μόρνου αναλαμβάνει την ευθύνη για την άρτια και προσήκουσα συντήρησή του, σύμφωνα με το προσαρτημένο στη σύμβαση, ως Παράρτημα Ι, χρονοδιάγραμμα, καθώς και τη διαχείρισή του με δικές του δαπάνες και ευθύνη.

3.4. Στο άρθρο 6 του ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης ορίζεται ότι η σύμβαση αυτή ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής της από τα συμβαλλόμενα μέρη και έχει διάρκεια πενήντα δύο (52) μήνες. Στο χρονικό αυτό διάστημα περιλαμβάνονται η εκτέλεση των εργασιών και η συντήρηση του έργου από τον ανάδοχο μέχρι την οριστική παραλαβή του. Παράταση της χρονικής διάρκειας της προγραμματικής σύμβασης επιτρέπεται, με μέγιστο χρόνο τους δώδεκα (12) μήνες και έγγραφη

συμφωνία των συμβαλλομένων, κατόπιν ειδικώς αιτιολογημένης εισήγησης της Επιτροπής Παρακολούθησης - η συγκρότηση, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία της οποίας ορίζονται στο άρθρο 10 του σχεδίου. Αναλυτικότερα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών προσδιορίζονται στα άρθρα 7 έως 9 αυτής, και, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της κατασκευής του έργου μέχρι του ποσού των 6.500.000,00 ευρώ, με Φ.Π.Α., κατά τα προεκτεθέντα, είναι δε η μόνη υπεύθυνη για καταβολή αποζημιώσεων και για την εκπλήρωση των προβλεπόμενων στην εργολαβική σύμβαση και την κείμενη νομοθεσία υποχρεώσεων έναντι του αναδόχου του έργου ή άλλων προσώπων που διεκδικούν δικαιώματα από την αδυναμία ή καθυστέρηση ή διακοπή υλοποίησης του έργου. Ο ΤΟΕΒ αναλαμβάνει τη μέριμνα για την απομάκρυνση όσων κινητών ευρίσκονται επί του χώρου, ώστε να είναι δυνατή η απρόσκοπτη εγκατάσταση του εργοταξίου και η έναρξη των εργασιών, τις αιτήσεις προς τις ΔΕΚΟ, τις δαπάνες που προκύπτουν εξ αυτών και την κατασκευή όλων των απαιτούμενων συνδέσεων με τα δίκτυα κοινής ωφελείας. Ο ΤΟΕΒ, επίσης, είναι ο μόνος υπεύθυνος έναντι των όποιων αξιώσεων τρίτων, συμπεριλαμβανομένου του αναδόχου, σχετιζόμενων είτε με το καθεστώς ιδιοκτησίας και τη χρήση των χώρων παρέμβασης είτε και με την υπαίτια από μέρους του μη έγκαιρη έναρξη και ολοκλήρωση του έργου. Ενώ, σε περίπτωση που, παρά τις απαλλακτικές κατά την ελεγχόμενη σύμβαση ρήτρες για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο ανάδοχος ή άλλα τρίτα πρόσωπα εγείρουν αξιώσεις κατά της Περιφέρειας και για οποιονδήποτε λόγο η Περιφέρεια υποχρεωθεί να καταβάλει χρηματικά ποσά σε τρίτα πρόσωπα, μπορεί στη συνέχεια να τα αναζητήσει αναγωγικά από τον ΤΟΕΒ.

3.5. Τέλος, στα άρθρα 11 έως 13 του ελεγχόμενου σχεδίου ρυθμίζονται τα ζητήματα τροποποίησης της σύμβασης, των συνεπειών και δικαιωμάτων σε περίπτωση αντισυμβατικής συμπεριφοράς των συμβαλλομένων, καθώς και της επίλυσης των διαφορών μεταξύ των συμβαλλομένων (η άρση των αμφισβητήσεων σχετικά με την ερμηνεία των όρων αυτής ανατίθενται από τα συμβαλλόμενα μέρη στην Επιτροπή Παρακολούθησης).

4. Με τα δεδομένα αυτά, είναι επιτρεπτή, κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 του ν.3852/2010, η σύναψη της ως άνω προγραμματικής σύμβασης, καθόσον η σύμβαση αυτή εγκαθιδρύει, πράγματι, συνεργασία μεταξύ των ως άνω δημόσιων φορέων, με σκοπό, διά της συνένωσης των μέσων που διαθέτει ο καθένας από αυτούς, την από κοινού εκτέλεση της δημόσιας αποστολής τους, και ως τέτοια δεν εμπίπτει στο πεδίο

εφαρμογής του ν.4412/2016, το δε υποβληθέν για έλεγχο οικείο σχέδιο σύμβασης, το οποίο επισυνάπτεται στην παρούσα Πράξη και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής, έχει το ελάχιστο κατά νόμο περιεχόμενο, και επομένως, δεν συντρέχει νόμιμος λόγος που να κωλύει την υπογραφή του.

Για τους λόγους αυτούς

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Πεδιάδας Μόρνου, για την υλοποίηση του έργου «Συμπληρωματικές παρεμβάσεις και εργασίες ολοκλήρωσης των έργων άρδευσης πεδιάδας Μόρνου».

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
MARIA ZERBA